

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Förpackningspåskrifter på alkoholdrycker

Anvisning 11/2014

Innehåll

Inledning.....	1
1. Obligatorisk information på alkoholdryckers försäljningsförpackningar	2
1.1. Dryckens namn	2
1.2. Ämnen och produkter som orsakar allergi eller intolerans.....	3
1.3. Innehållets volym	3
1.4. Datum för minsta hållbarhet eller sista förbrukningsdag.....	3
1.5. Ursprungsland eller härkomstplats	3
1.6. Särskilda förvarings- och/eller användningsvillkor	3
1.7. Livsmedelsföretagarens namn eller firmanamn och adress	3
1.8. Bruksanvisning	4
1.9. Alkoholhalt	4
1.10. Beteckning för dryck- eller flasktappningsparti	4
2. Andra obligatoriska uppgifter	5
2.1. Anmärkningar av varnande karaktär om ingredienser	5
2.1.1. Ämnen och produkter som orsakar allergi eller intolerans.....	5
2.1.2. Söttningsmedel.....	6
2.1.3. Koffein och kinin	7
2.1.4. Lakritssyra, glycyrrhizinsyra och dess ammoniumsalt.....	7
2.1.5. Informering om genetiskt modifierade ingredienser.....	7
3. Övriga faktorer som bör beaktas.....	8
3.1. Språkrav.....	8
3.2. Påskrifternas placering	8
3.3. Ingrediensförteckning	9
3.4. Näringsdeklaration.....	9
3.5. Ekologiskt produktionssätt	9
3.6. Reklam.....	10

Dnr 813/99/2014

4.12.2014

Inledning

Förpackningspåskrifterna på alkoholdrycker ska planeras och utformas med iakttagande av kraven i alkohol- och livsmedelslagen. Nedan följer ett sammandrag av kraven på förpackningspåskrifterna och en etikettmall. Denna anvisning ersätter Valvira's anvisning 13/2012 om förpackningspåskrifter på alkoholdrycker, daterad 12.9.2012, dnr 638/99/2012. Valvira har utfärdat en särskild anvisning om viner.

Denna anvisning bygger i första hand på Europaparlamentets och rådets förordning 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna. Från och med den 13 december 2014 är det obligatoriskt att tillämpa förordningen. Lager av livsmedel som släppts ut på marknaden eller märkts före den 13 december 2014 och som inte uppfyller kraven i denna förordning kan saluföras tills de är slutsålda. Genom förordningen 1169/2011 upphävs rådets direktiv om märkning och presentation av livsmedel samt om reklam för livsmedel 13/2000 (med ändringar).

Jord- och skogsbruksministeriets förordning 834/2014 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna innehåller språkkrav och krav gällande livsmedelspartiets kod, och dessa krav beskrivs också i denna anvisning. Förordningen träder i kraft den 1 april 2015 och upphäver därmed Handels- och industriministeriets förordning 1084/2004.

Kommissionens direktiv 87/250/EG om märkning som anger alkoholhalten efter volym i alkoholhaltiga drycker som är avsedda för konsumenten upphävs den 13 december 2014.

Även följande anvisningar från Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) innehåller information om förpackningspåskrifterna på alkoholdrycker. Anvisningarna finns på Valvira's webbplats: www.valvira.fi.

- Förpackningspåskrifter för vinförpackningar
- Användning av beteckningar som hänvisar till finskhet på alkoholdryckens förpackningar
- Påskrifter för alkoholdrycker med kundens egen etikett
- Näringspåståenden i anslutning till alkoholdrycker
- Tillsynen av ekologiskt producerade alkoholdrycker
- Anvisning om alkoholreklam

Dnr 813/99/2014

4.12.2014

1. Obligatorisk information på alkoholdryckers försäljningsförpackningar

Med alkoholdryckers försäljningsförpackningar avses i detta sammanhang en enskild produkt (t.ex. en flaska, burk, keg eller bag-in-box). Informationen på försäljningsförpackningen får inte vara vilseledande till exempel i fråga om produktens egenskaper, sammansättning, innehållets volym, hållbarhet, ursprungsland eller härkomstplats, framställnings- eller produktionsmetoder. Informationen ska vara korrekt och lätt att förstå för konsumenten.

De obligatoriska uppgifterna ska finnas på försäljningsförpackningen eller på en etikett som fästs på denna. Närmare information om hur uppgifterna ska presenteras finns i punkt 3.2.

Undantag från obligatoriska påskrifter på alkoholdrycker

Drycker som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol kan försees med en ingrediensförteckning eller näringsdeklaration, men i dessa fall är uppgifterna inte obligatoriska. Användningen av ingrediensförteckningar och näringsdeklarationer beskrivs närmare i punkterna 3.3 och 3.4.

1.1. Dryckens namn

Med dryckens namn avses livsmedlets officiella namn, som regleras i de EU-bestämmelser eller nationella författningar som ska tillämpas på drycken i fråga. Om drycken inte har något officiellt namn ska dess sedvanliga och etablerade namn användas. Om inget etablerat namn finns ska drycken ges ett namn som beskriver den så exakt som möjligt.

När det gäller dryckesblandningar som tillverkats genom jäsnings och som innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol rekommenderas att det nämns på produkten att det är fråga om en alkoholdryck som tillverkats genom jäsnings, om detta inte framgår till exempel av en ingrediensförteckning.

Enligt förordningen om spritdrycker 110/2008 ska försäljningsbeteckningen för dryckestypen synas på etiketten. I bilaga II till förordningen anges definitioner för 46 dryckestyper. Om den destillerade alkoholdrycken inte uppfyller kraven för någon av de dryckestyper som definieras i förordningen ska försäljningsbeteckningen "brännvin, viina" användas på etiketten.

Dryckestyper som definierats i förordningen om spritdrycker får inte beskrivas, presenteras eller märkas genom att man tillsammans med någon av försäljningsbeteckningarna använder associerande ord som "liknande", "typ", "stil", "framställd som", "smak" eller andra liknande ord.

Även i fråga om aromatiserade viner ska en försäljningsbeteckning som beskriver dryckestypen synas på etiketten. Inte heller namnet på aromatiserade viner som definieras i förordning 251/2014 (tillämpas från och med 28.3.2015, varvid förordning 1601/91 upphävs) får märkas genom att man använder ovan nämnda associerande ord tillsammans med försäljningsbeteckningen.

Dnr 813/99/2014

4.12.2014

- 1.2. Ämnen och produkter som orsakar allergi eller intolerans
- En ingrediens som orsakar allergi eller intolerans ska anges på förpackningspåskrifterna i ingrediensförteckningen, där den ska framhävas genom en teckenuppsättning som tydligt skiljer den från resten av ingrediensförteckningen (exempelvis genom typsnitt, stil eller bakgrundsfärg). Om det inte finns någon ingrediensförteckning ska ordet "innehåller" följt av beteckningen på den ingrediens som orsakar överkänslighet finnas på förpackningspåskriften. I punkt 2.1 i denna anvisning redogörs närmare för ingredienser som orsakar allergi eller intolerans.
- 1.3. Innehållets volym
- Innehållets volym ska anges i liter, centiliter eller milliliter.
- 1.4. Datum för minsta hållbarhet eller sista förbrukningsdag
- Förpackningspåskrifterna på drycker som innehåller högst 10 volymprocent alkohol ska inkludera datum för minsta hållbarhet (bäst före-datum).
- Kravet gäller dock inte viner, förstärkta viner, mousserande viner, aromatiserade viner och liknande produkter framställda av annan frukt än druvor, samt drycker med KN-nummer 2206 00 som har framställts av druvor eller druvmust.
- Datomet ska bestå av dag, månad och år, i denna ordning.
- 1.5. Ursprungsland eller härkomstplats
- Ursprungslandet eller härkomstplatsen ska anges, om avsaknad av denna uppgift kan vilseleda konsumenterna. Detta ska observeras i synnerhet i sådana fall där den information som åtföljer alkoholdrycken eller etiketten annars skulle antyda att drycken har ett annat ursprung. Ursprungslandet eller härkomstplatsen för alkoholdrycken ska anges också då drycken har ett annat ursprungsland eller en annan härkomstplats än dess primära ingrediens. I sådana fall ska ursprungslandet eller härkomstplatsen anges också för den primära ingrediensen, och dessutom ska det nämnas att den primära ingrediensen inte kommer från samma ursprungsland eller härkomstplats som alkoholdrycken.
- 1.6. Särskilda förvarings- och/eller användningsvillkor
- Om en alkoholdryck kräver till exempel kylförvaring, ska detta anges i förpackningspåskriften.
- 1.7. Livsmedelsföretagarens namn eller firmanamn och adress
- Den företagare under vars namn eller firmanamn livsmedlet saluförs eller, om företagaren inte är etablerad inom EU, importören är ansvarig för alla uppgifter om livsmedlet i fråga. Den ansvariga företagaren ska säkerställa att alla nödvändiga uppgifter om livsmedlet finns med och att de följer alla krav i den tillämpliga lagstiftningen om livsmedelsuppgifter och relaterade nationella bestämmelser.

Dnr 813/99/2014

4.12.2014

Den ansvariga företagaren kan vara till exempel den som tillverkat, låtit tillverka eller buteljerat drycken eller försäljaren, vars namn, firmanamn eller bifirma ska synas på förpackningen. Företagarens roll kan preciseras som tilläggsinformation för konsumenten exempel så att uppgifterna kompletteras med anmärkningen "tillverkare" eller "buteljerare".

Om tillverkaren är etablerad inom EU är uppgifterna om tillverkaren i regel tillräckliga. Om parthandlaren förser produkten med kompletterande obligatoriska förpackningspåskrifter på finska och svenska ska parthandlaren namn och adress anges på förpackningen.

Adressen ska anges så exakt att postutdelningen hittar till företaget utgående från dessa uppgifter. Enbart en webbadress är inte tillräcklig information. På så sätt säkerställs att den ansvariga livsmedelsföretagaren kan nås.

1.8. Bruksanvisning

Bruksanvisning ska anges, om det utan en sådan skulle vara svårt att använda livsmedlet på rätt sätt.

1.9. Alkoholhalt

Den faktiska alkoholhalten ska anges med högst en decimal. Den ska följas av angivelsen "vol.%" och får föregås av ordet "alkohol" eller förkortningen "alk."

Den angivna alkoholhalten får avvika från den faktiska halten enligt tabellen nedan.

Dryck	Avvikelse (+/- vol.-%)
Öl med KN-nummer 2203 00 och en alkoholhalt som inte överstiger 5,5 volymprocent; drycker utan kolsyra med KN-nummer 2206 00 som framställs av druvor	0,5
Öl med en alkoholhalt som överstiger 5,5 volymprocent; drycker med kolsyra och KN-nummer 2206 00 som framställs av druvor; cidersorter, alkoholdrycker av päron, fruktviner och liknande som framställs av annan frukt än druvor, oavsett om de är pärlande eller mousserande; mjöd	1,0
Drycker som innehåller uppblöta frukter eller växtdelar	1,5
Övriga drycker som innehåller mer än 1,5 volymprocent alkohol	0,3

1.10. Beteckning för dryck- eller flasktappningsparti

Drycker som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol ska förses med en beteckning, utifrån vilken partiet kan identifieras. Bokstaven "L" ska an-

Dnr 813/99/2014

4.12.2014

tecknas före beteckningen om den inte annars tydligt kan urskiljas från andra förpackningspåskrifter.

I stället för ovan nämnda beteckning kan man använda uttryck som anger hållbarhet (t.ex. "bäst före"-datum).

Partiet fastställs och beteckningen antecknas av livsmedelsproducenten, tillverkaren, förpackaren eller den första försäljaren, som är etablerad inom Europeiska unionen.

2. Andra obligatoriska uppgifter

2.1. Anmärkningar av varnande karaktär om ingredienser

Förpackningspåskrifterna för alkoholdrycker ska innefatta en anmärkning av varnande karaktär, om produkten innehåller vissa skadliga ingredienser. Anmärkningen ska finnas om en utebliven anmärkning kan orsaka olägenhet för konsumentens hälsa eller ekonomi, eller om det är möjligt att konsumenten kan använda produkten felaktigt. De vanligaste ämnena som orsakar allergi eller intolerans, sötningsmedel, koffein, lakritssyra samt genetiskt modifierade organismer är sådana ingredienser som ska anges i förpackningspåskrifter på finska och svenska.

2.1.1. Ämnen och produkter som orsakar allergi eller intolerans

Ingredienser som orsakar allergi och intolerans (se nedan) ska anges på etiketten i enlighet med punkt 1.2. Nedan följer en förteckning över dessa ingredienser.

- 1) Spannmål som innehåller gluten (vete, råg, korn, havre, spelt, kamut eller deras hybridstammar) och spannmålsprodukter, med följande undantag:
  - a) vetebaserad glukossirap, inklusive dextros
  - b) vetebaserad maltodextrin
  - c) kornbaserad glukossirap
  - d) spannmål som används för tillverkning av alkoholestillat, inklusive jordbruksbaserad etanol
- 2) kräfdjur och kräfdjursprodukter
- 3) ägg och äggprodukter
- 4) fisk och fiskprodukter, med följande undantag:
  - a) fiskgelatin som används som bärare för vitamin- och karotenoidpreparat
  - b) fiskgelatin eller fisklim som används för avklarning vid tillverkning av öl och vin
- 5) jordnötter och jordnötsprodukter
- 6) sojaböner och produkter därav, med följande undantag:
  - a) fullständigt raffinerad sojaolja och fullständigt raffinerat sojafett
  - b) naturliga blandade tokoferoler (E306), naturligt D-alfatokoferol, naturligt D-alfatokoferolacetat och naturligt D-alfatokoferolsuccinat från sojaböner
  - c) fytosteroler och fyrosterolestrar utvunna ur vegetabiliska oljor som härrör från sojaböner

Dnr 813/99/2014

4.12.2014

- d) fytostanolestrar framställda av steroler från vegetabiliska oljor som härrör från sojaböner
- 7) mjölk och mjölkprodukter (inklusive laktos), med följande undantag:
- a) vassle, som används för framställning av destillat eller etanol av jordbruksprodukter för spritdrycker och andra alkoholhaltiga drycker
- b) laktitol
- 8) nötter: mandel (*Amygdalus communis* L.), hasselnöt (*Corylus avellana*), valnöt (*Juglans regia*), cashewnöt (*Anacardium occidentale*), pekannöt (*Carya illinoensis* (Wangenh.) K. Koch), paranöt (*Bertholletia ex-celsa*), pistaschmandel (*Pistacia vera*), Macadamianöt och Queens-landsnöt (*Macadamia ternifolia*) samt nötprodukter, med följande undantag:
- a) nötter, som används för framställning av destillat eller etanol av jordbruksprodukter för spritdrycker och andra alkoholhaltiga drycker
- 9) selleri och produkter därav
- 10) senap och produkter därav
- 11) sesamfrön och produkter därav
- 12) svaveldioxid och sulfit i koncentrationer totalt överstigande 10 mg/kg eller 10 mg/l uttryckt som SO₂; beräknas för produkter som saluförs konsumtionsfärdiga eller som rekonstituerats enligt tillverkarens anvisningar
- 13) lupiner och produkter därav
- 14) blötdjur och produkter därav.

Av namnet på ingrediensen ska framgå ingrediensens växt- eller djursprung (t.ex. kornmalt). Eftersom påskriften ska göras med ingrediensens namn kan inte tillsätsämnenas E-koder användas i varningspåskrifterna.

2.1.2. Sötningsmedel

För drycker som innehåller ett eller flera sötningsmedel som är tillåtna enligt förordning 1333/2008 ska en anteckning om använda sötningsmedel göras i dryckens namn eller i samband med det. Anteckningen ska inte göras i ingrediensförteckningen eller som en fortsättning på denna, utan sötningsmedlen ska anges i samband med benämningen av dryckestypen enligt följande:

- en dryck som innehåller sötningsmedel: "sisältää makeutusainetta/-aineita, innehåller sötningsmedel"
- en dryck med tillsatt socker och sötningsmedel: "sisältää sokeria/sokereita ja makeutusainetta/-aineita, innehåller socker och sötningsmedel"
- en dryck som innehåller aspartam/salt av aspartam och acesulfam (i de fall då aspartam anges med sin specifika beteckning i ingrediensförteckningen): "**sisältää fenyylialaniinin lähteen, innehåller fenylalanin-källa**".
- en dryck som innehåller aspartam (i de fall då ingrediensförteckning saknas eller aspartam/salt av aspartam och acesulfam har angetts som E-kod i ingrediensförteckningen): "**sisältää aspartaamia (fenyylialaniinin lähde)**", "**innehåller aspartam (en källa till fenylalanin)**"

Dnr 813/99/2014

4.12.2014

Exempel:

Forest Fruit Light

Smaksatt äppelcidar: **Innehåller socker, sötningsmedel och aspartam (fenylalanin-källa)**. Ingredienser: Äppelvin (vatten, äppelsaftkoncentrat, glukossirap), vatten, socker, surhetsreglerande medel (E330), aromer (bl.a. jordgubbe), konserveringsmedel (E202), färger (E163, E150), sötningsmedel (E950, E951), antioxidant (E224, sulfitt)

2.1.3. Koffein och kinin

Koffein och/eller kinin som används som aromämnen i en dryck ska anges med namn i samband med dryckens namn eller i ingrediensförteckningen i samband med ordet "arom, aromi".

Om drycken innehåller mer än 150 mg/l koffein (både tillsatt koffein och koffein som ingår i råvaror) ska påskriften innehålla texten "**korkea kofei-inipitoisuus, hög koffeinhalt**" och uppgift om koffeinmängden angiven i mg/100 ml. Påskriften ska finnas i samband med dryckens handelsbeteckning.

En påskrift som varnar om koffein är dock inte nödvändig för drycker som är baserade på kaffe eller te eller tillverkade av kaffe- eller teextrakt, eller drycker vars namn innehåller ordet "kaffe, kahvi" eller "te, tee" (t.ex. kaffelikör).

2.1.4. Lakritssyra, glycyrrhizinsyra och dess ammoniumsalt

Drycker med tillsatt lakritsrot (*Glycyrrhiza glabra*), glycyrrhizinsyra eller dess ammoniumsalt som sådan och som innehåller minst 10 mg/l glycyrrhizinsyra eller dess ammoniumsalt, ska ha påskriften "**innehåller lakrits, sisältää lakritsia**" omedelbart i samband med dryckens produktnamn. Om förpackningen är försedd med en ingrediensförteckning kan påskriften också göras som en fortsättning på denna. Denna varningspåskrift behövs inte om ordet "lakrits, lakritsi" nämns i ingrediensförteckningen eller i dryckens namn (t.ex. lakritslikör).

Drycker med mer än 1,2 volymprocent alkohol i vilka lakritsrot, glycyrrhizinsyra eller dess ammoniumsalt har tillsatts som sådan och vilka innehåller minst 300 mg/l glycyrrhizinsyra eller dess ammoniumsalt, ska i samband med produktnamnet eller ingrediensförteckningen förses med påskriften "**innehåller lakrits – personer som lider av högt blodtryck bör undvika överkonsumtion av denna produkt, sisältää lakritsia – kohonneesta verenpaineesta kärsivien henkilöiden on vältettävä tuotteen liiallista nauttimista**".

2.1.5. Informering om genetiskt modifierade ingredienser

Med genetiskt modifierad avses en organism, till exempel en växt eller en bakterie, vars arvs massa har ändrats med hjälp av genteknik (GMO = genetiskt modifierade organismer). Genetiskt modifierade livsmedel har tillverkats av eller innehåller genetiskt modifierade ingredienser.

Dnr 813/99/2014

4.12.2014

Alkoholhaltiga drycker omfattas även av rådets förordning om genetiskt modifierade livsmedel (1829/2003/EG). Genetiskt modifierade organismer eller livsmedel får inte införas på marknaden om inte tillstånd beviljats för dessa.

I förordningen förutsätts att livsmedel som innehåller genetiskt modifierade organismer, samt livsmedel som består av eller som tillverkas av dessa ska ha påskriften "**genetiskt modifierad, muuntogeenininen " eller ", tillverkad av genetiskt modifierad... [organismens namn] valmisteu muuntogeenisestä...".**

Om produkten har en ingrediensförteckning kan påskriften göras:

- i ingrediensförteckningen, omedelbart efter ingrediensen i fråga med anteckningen "genetiskt modifierad" eller "tillverkad av genetiskt modifierad [ingrediensens namn]" inom parentes, eller alternativt
- om ingrediensen anges med gruppbeteckning ska ingrediensförteckningen innehålla formuleringen "innehåller genetiskt modifierad..., sisältää muuntogeenisestä..." eller "innehåller [ingrediensens namn], som är tillverkad av genetiskt modifierad [organismens namn]", "sisältää ..., joka on valmisteu muuntogeenisestä..."

Det bör observeras att kravet angående påskrifter gäller även fermentationsprodukter, såsom tillsatsämnen och aromer, som är tillverkade med hjälp av mikroorganismer (till exempel jästar och bakterier), om slutprodukten innehåller genetiskt modifierade organismer. Ytterligare information om genetiskt modifierade livsmedel fås på Livsmedelssäkerhetsverket Eviras webbplats, www.evira.fi.

3. Övriga faktorer som bör beaktas

3.1. Språkrav

De obligatoriska förpackningspåskrifterna ska göras på finska och svenska.

3.2. Påskrifternas placering

De obligatoriska förpackningspåskrifterna ska vara outplånliga och synligt placerade så att de är lätta att se och läsa. Annan text, illustrationer eller annat infogat material får inte på något sätt dölja, skymma, avleda uppmärksamheten från eller avbryta dem. Påskrifterna ska tryckas med en teckenstorlek där x-höjden enligt bilden nedan är minst 1,2 mm. Om försäljningsförpackningens största yta är mindre än 80 cm², ska x-höjden vara minst 0,9 mm.

Dnr 813/99/2014

4.12.2014

x-HÖJD

Förklaringar

1	Uppstapellinje
2	Versallinje
3	Median
4	Baslinje
5	Nedstapellinje
6	x-höjd
7	Teckenstorlek

3.3. Ingrediensförteckning

Det är inte obligatoriskt att inkludera en ingrediensförteckning i förpackningspåskrifter för alkoholdrycker, men det rekommenderas. Om en ingrediensförteckning görs ska den innefatta alla tillverknings- och tillsatsämnen som använts enligt vikt vid tillverkningstidpunkten i nedstigande ordning. Förteckningen ska föregås av en lämplig rubrik som består av eller innehåller ordet "ingredienser".

3.4. Näringsdeklaration

Det är inte obligatoriskt att infoga en näringsdeklaration i förpackningspåskriften för drycker som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol, men det är möjligt. Deklarationen måste göras, om det i etiketten har framförts ett näringspåstående, t.ex. "lätt". I fråga om alkoholdrycker behöver endast energinnehållet anges i näringsdeklarationen.

3.5. Ekologiskt produktionssätt

Det är frivilligt att hänvisa till ett ekologiskt produktionssätt, men en förutsättning är att tillverkaren av produkten hör till tillsynssystemet enligt EU:s ekoförordning (834/2007). Benämningar som hänvisar till ett ekologiskt produktionssätt är bl.a. benämningarna naturenlig, ekologisk och biologisk samt sedvanliga avledningar av dessa (eko- och bio-) ensamma eller kombinerade samt orden biodynamisk, organisk och organisk-biologisk. Närmare information om användningen av påskrifter som hänvisar till ekologisk produktion finns i Valviras anvisning Tillsynen av ekologiskt producerade alkoholdrycker.

Dnr 813/99/2014

4.12.2014

3.6. Reklam

Eftersom alkoholdryckens förpackning fungerar både som ett medel för att ge produktinformation och som reklamutrymme ska man vid utarbetandet av förpackningen, dess texter och illustrationer ta i beaktande de krav som alkohollagens bestämmelser om reklam ställer (se Anvisning om alkoholreklam).

Tilläggsuppgifter   alkoholi@valvira.fi

Jussi Holmalahti

Direktör   Jussi Holmalahti

Suvi Hietamäki

Överinspektör   Suvi Hietamäki

Modelletikett

